

UN PERIODISTA DE RAÇA

J. J. Pérez Benlloch, o l'ofici com a vici

Pérez Benlloch és un viciós del seu ofici, el periodisme. Aquesta sanguinària professió —el temperat qualificatiu és del senyor Pla— adquireix tons gairebé letals quan s'exerceix al País Valencià i, damunt, a contracorrent, com ha estat el cas de J. J. Malgrat tot, el nostre entrevistat és més viu i cuejant que mai. Allò dit: un viciós.

Vicent Martí

J. J. Pérez Benlloch va nàixer el 1936, que ja són ganes de venir al món, si considerem que estàs destinat a ser ciutadà espanyol, si et plau per força. El succeït tingué lloc a Moixent (la Costera) on el seu pare feia de metge rural. Traslladada-desterrada la família a un Elx esporgat dràsticament de rojos, el futur periodista va viure-hi una infància a la dula i feliç, a desgrat d'aquella postguerra tan guerrejada. J. J. és de l'estirp dels agraiïts: ho descobreix quan el sents parlar del seu Elx, encara enyorat.

Després d'un pas més fugaç per d'altres poblacions, València i la Facultat de Dret, l'inxamparen. Fugint de la mili, però, va topar amb el periodisme: «En un primer moment, vaig anar a fer les milícies universitàries a Monte la Reyna, que semblava un hotel de cinc estrelles, no obstant això, més tard, m'enviaren a Ronda, que era un camp de concentració. Un dia vaig llegir una convocatòria per a ingressar en l'Escola de Periodisme, la qual cosa em permetia passar dos o tres dies a Madrid, i deixar aquell infern. Vam marxar cap a la capital Pepe Javaloyes, avui editorialista d'ABC, i jo, tan contents com inconscients».

«La prova d'ingrés consistia a redactar una memòria i a fer un examen de cultura general. Davant la nostra sorpresa —n'érem un doll, els candidats— tots dos vam ser admesos en l'Escola. Ja posats, en acabar la meua etapa miliciana, vaig tornar a Madrid per tal d'estudiar una carrera que fins aquells moments no m'havia passat

«València era una mena de convent avorrit».

mai pel cap que seria la meua professió. Per no saber, no sabia ni escriure a màquina».

«Les primeres pràctiques de periodisme, les vaig fer, a finals dels 50, a *Primer Plano*. Allò era una revista de cine dirigida pel feixista aquell de *La fiel infanteria*... Serrano, sí, i tenia una redacció de quinze o vint personatges prebendats pel *Movimiento*. Per allí passaven moltes artistes, com ara Perla Cristal, que mantenien un intercanvi en espècies molt fluid amb els amos. Allí vaig escriure el primer article de la meua vida després que, Juan Espejo i jo, ens jugàrem a cara o creu qui dels dos feia el que ens havien encarregat».

«Vaig continuar practicant a *El Correo español-El Pueblo Vasco*, diari de Bilbao, amb capital social de Neguri, dirigit en aquells temps per un tal Barrera. Vaig durar poc, jo, allà. Un comentari sarcàstic sobre l'esvàstica que lluia al despatx de Talón, bon periodista valencià, però nazi, i algunes opinions no massa subtils sobre la ideologia dominant («Esto está podrido de fascistas») aconsellaren l'empresa de donar-me uns duros, molt poquets, i un bitllet de tren. Aquell era un diari curiós: allí ningú no treballava, ningú no fotia res. No hi vaig aprendre res de res, com no siga a canviar sistemàticament la paraula *capitalismo* per *mundo occidental*, encara que estigués escrivint sobre economia».

«El *Adelanto* de Salamanca, des d'un punt de vista professional, ja va ser tota una altra història: en aquell diari de províncies, tan plàcid, vaig començar a aprendre el meu ofici. Amb una redacció de

quatre periodistes, tots ells bastant envellits, em vaig trobar, a les quaranta-vuit hores d'arribar, fent de tot: reportatges, entrevistes, crítiques de cine, notes editorials... m'espolsava unes pallisses mortals. Allí vaig veure, no cal dir-ho, per primera vegada en la vida, una rotativa, una linotípia... vaig conèixer les entreteles d'un diari. Eren els anys 61 i 62, i vista des d'una divertida i oberta Salamanca, València era una mena de convent avorrit. Amb tot, la meua escandalera era potser massa estrident per a un periòdic de vocació tranquil·la. No va ajudar excessivament a la meua bona imatge el jui a què vaig ser sotmés per pegar una hòstia a un

brigada de la policia armada. Vaig voler fer el quixot en defensa d'un xicot que estaven apallissant, em van parar i m'hi vaig tornar».

«A pesar de la mobilització que va haver-hi per tal que no em condemnassen, amb fins i tot un intent frustrat de posar-se en contacte amb el totero El Viti —el jutge n'era un incondicional—, em van condemnar a un any de presó, que no vaig complir per no tenir antecedents penals. I encara gràcies que vaig tenir el fiscal a favor, ja que el meu advocat defensor era un tararot. Allò i que Salamanca, tot s'ha de dir, cada volta se'm feia més xicoteta, van motivar que clausuràs aquells anys d'aprenentatge».

«Desvagat per València, un dia em vaig trobar Vicent Ventura al bar 'Los Pajaritos'. 'Tu que fas'. 'Sóc periodista'. 'On treballes'. 'Ara no tinc feina'. '¡Ah! vine a treballar a *València-Fruits*'. I vaig anar-hi. *València-Fruits* era —és— el producte d'un periodista molt espavilat, Pepe Ferrer Camarena, que s'avorria escrivint en el *Levante*. Allà duia una sec-

ció, la Región, on de tant en tant feia publireportatges per als taronjaires i els exportadors. Aquells contactes li feren pensar en una publicació pròpia dirigida a aquests sectors, i muntà la seua empresa».

«*València-Fruits* va ser, des d'un principi, una publicació molt ben adaptada al seu terreny, i al seu públic: llauradors i, sobretot, exportadors. La revista tingué un altre mèrit: va arregar tots els periodistes marginats i vetats pels diaris locals. El primer fitxatge va ser Martí Domínguez, ex-director de *Las Provincias*, que amb la seua presència va donar una garantia de respectabilitat a la publicació. Don Martí havia estat despatxat del degà arran de les denúncies que va formular contra la desastrosa actuació de l'administració franquista davant les greus conseqüències de la riuada del 57. La segona incorporació decisiva va ser la de Ventura. Un Ventura tractat com un apestat per les empreses periodístiques de València, després de la seua participació en el *contubernio* de Munic, i dels poste-

riors exili exterior i desterrament interior. I, encara que el meu cas fos tota una altra cosa, em va donar feina a mi també».

«El projecte rutllava tan bé que l'empresa, amb d'altres capitalistes, entre ells Suñer, va decidir traure al carrer un diari l'any 66, *Al Día*. El permís era per a fer un periòdic econòmic —l'única possibilitat de traure'l— però trencar el marge del permís va ser pràctica quotidiana, i ens fregiren a expedients. Treballàrem com a bèsties tots tres, però no hi hagué res a fer. Als pocs mesos, el diari va plegar».

«Martí Domínguez era fonamentalment un periodista. Un periodista, a més, doblat d'humanista. Tenia la gràcia de saber escriure molt bé, intuïció periodística, molt mal geni. Martí Domínguez era un professional amb nervi, com han de ser els bons periodistes. I, sobretot, Don Martí era un home que coneixia perfectament la societat valenciana, que em feia reflexions com aquestes: «Xiquet, aquest país és massa pla, no faces notícies

massa grans que no les sabran comprendre» o «No t'acabes d'assabentar del tot de les coses perquè acabaràs no podent publicar-les».

«D'altra banda, Martí Domínguez no dirigia massa personalment la publicació. Escrivia molt, cosa que pocs directors fan. S'ho llegia tot, o quasi tot, ho retocava tot, o quasi tot. Mai no va exercir, però, cap mena de censura. De vegades, llegint un article de Ventura, es tirava les mans al cap i deia 'Quina animalada', però es limitava a rectificar-ne només l'estil —aquelles digressions, tan peculiars, de Vicent. Mai no li va esmenar cap contingut important, i, tot i que sempre li va fer una mica de por la veheència de Ventura, la barrejava amb una indissimulable admiració. Jo crec que Don Martí s'ha mort, i ho he dit moltes vegades, sense que València li fes justícia. Una nova prova que era un home i un escriptor molt respectable és el llibre dels Borja que s'acaba de publicar. Ha fet un gran llibre».

«No vaig a descobrir, a hores d'ara, Ventura. Vicent és un home de tracte difícil, a voltes colèric, d'opinió canviant... ara bé, tots els defectes junts no li arribarien ni al vint per cent de les seues qualitats humanes. I, periodísticament, és un home d'una validesa extraordinària. Vicent Ventura hauria d'estar, ara mateix, al davant d'un diari, fent d'editorialista. És un home dotat per al diagnòstic periodístic i polític. Però fins i tot per al *Diario de Valencia* i per a *Noticias al Día* —per als amos, clar— la presència de Ventura era massa incòmoda, massa condicionant. Una altra de les misèries de la societat valenciana ha estat no saber aprofitar Vicent Ventura».

«L'any 69, un dia va sonar el telèfon, i un tio, que no coneixia de res, i que es presentà com a Pedro García Munera, em diu que si podia parlar amb mi, 'I tant'. La cita va tenir lloc, ves per on, en un bar d'Almansa. M'hi vaig trobar un senyor que m'amolla si vull dirigir un diari a Alacant. ¡Tu diràs!, encara que allò, per part seua i meua, era una temeritat. Així va començar la meua aventura, literal, amb *Primera Pàgina*».

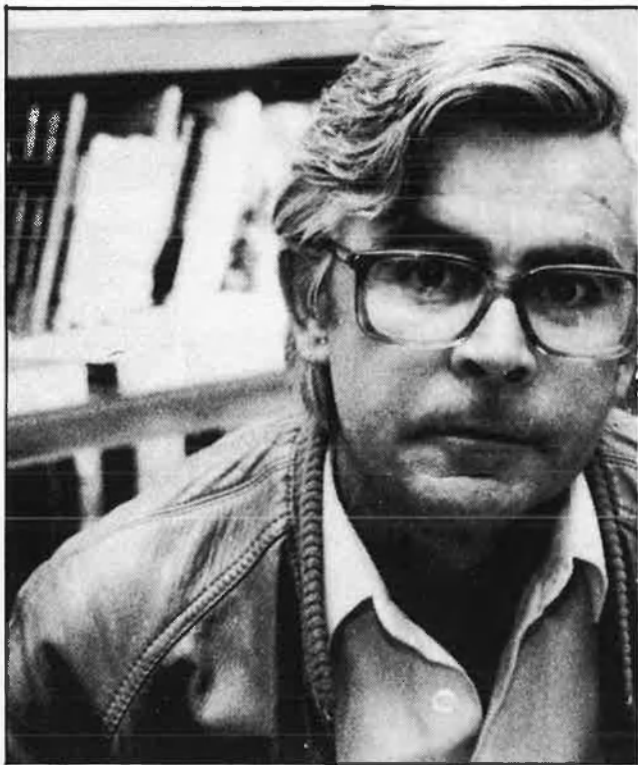
«Instal·lat amb la dona i els dos xiquets a Alacant, vaig fer dos o tres mesos de redactor en cap de *Primera Pàgina* fins que Ernesto Vilches, el director, es jubilà, i vaig passar a ser el nou director. Aquell diari era un desgavell impossible, descomunal. El cas era que tenia un taller prou ben mun-

taí, decent, amb una bona bateria de linotípies, amb una rotoplana quasi nova, i un equip de gent que treballava bé, portats tots de *La Voz de Albacete*, l'altre diari de Don Pedro. Des del punt de vista de l'utilitatge, el diari segurament estava millor aparellat que la competència... el que passa és que no hi havia un duro: allí no es pagava ni el paper, ni la tinta, ni la llum, ni el telèfon, ni les nòmines, no es pagava res en absolut».

«Dins d'aquesta miserable subsistència el periòdic anava redolant —en veníem quatre o cinc mil, d'exemplars— fins que un dia li vaig comentar a Ventura la dramàtica situació. Ens posà en contacte amb un dels gerents de *La Vanguardia*, i a través d'ell sabérem que el Conde de Godó podria estar interessat a adquirir el diari. Però l'animal de Don Pedro, en comptes d'anar de cara a Godó, i contactar-li la veritat, li presentà un periòdic solidíssim, i li demanà trenta milions. El Conde no li féu ni cas, naturalment. I allí cremàrem l'últim cartutx».

«Durant els dos destarifat anys que vaig dirigir *Primera Pàgina* jo em passava pràcticament divuit o vint hores diàries en el diari, i moltes nits m'hi quedava a dormir en un sofà de la redacció. Jo crec que no he escrit mai tant com en aquella època: féiem vint-i-quatre pàgines, i, de vegades, trenta-dos, sense redactors fixos, tot a base de teletips, notícies d'agència, i amb col·laboradors i corresponsals més o menys esporàdics. Amb tot, per allí van passar, o s'hi van fer, bons professionals, com ara Tomàs Martínez, que després vaig dur al *Diario de Valencia*, i que va ser l'introduïdor a València de la confecció de publicacions; o J. V. Botella, que ha diagramat la maqueta del *Levante*; o Rosa María Solbes, que hi començà a fer periodisme quan encara portava calcetins blancs de col·legiala; o Cerdan Tato, que hi realitzà reportatges; o, J. Ramón Giner, que més tard va ser director de *l'Información*...».

«Tot plegat, *Primera Pàgina* va ser una fantasia d'un Auger de la Manxa, el banc de prova de tot un seguit de personal abnegat, la possibilitat de fer un periodisme crític encara que precari a una Alacant impassible, i una

aventura personal que em va fer més ric d'experiència que de diners. I com ara ja comencem a xafar terreny pantanós més val que, d'ací en avant, vages formulant-me tu les preguntes».

—Molt agraït, mestre Benlloch, tot i que, per mi, podria continuar vosté descabdellant la seua fascinant biografia professional fins el dia d'avui, sense cap necessitat de les meues falques entrebancadores. Ara, si insisteix, li demanaria que em contés sintèticament com li va anar en l'interregne que va de *Primera Pàgina* al *Diario de Valencia*...

—Després d'una demencial experiència que va durar quatre o cinc números del setmanari *La Marina*, propietat de Pedro Zaragoza, alcalde franquista i dissenyador del Benidorm actual, me'n vaig tornar a València. I com no tenia feina periodista em vaig posar a treballar en publicitat durant una temporada, fins que vaig contactar amb Corts, i em vaig incorporar a *Qué y Donde*. La cartellera, a pesar de la incompetència de la primera directora que va tenir, duia una marxa digna, s'hi vivia modestament però prou bé.

—Fins que us va entrar el corcò de traure *Diario de Valencia*...

—*Crònica*, en aquelles alçades, el projecte encara duia aquest nom. A partir de *Qué y Donde*, Cort i jo vam pensar que podíem començar a plan-tejar-nos la possibilitat de fer a València un diari, ens vam posar en relació amb els de sempre, Don Joaquim

IKONO

«Amb aquelles tensions tan tremendes, qualsevol director de 'Diario de Valencia' s'hauria cremat ràpidament. Al meu parer, jo vaig saltar massa prompte».

va eixir al carrer enmig d'un clima expectant...

Innegable. Als pocs mesos, però, passat l'esglai del 23-F, el diari comença a anar econòmicament malament, com estava previst, d'altra banda. No és que es desfessen els números, simplement no es produeixen els ingressos del capital subscrit. Dels seixanta milions escripturats, no se n'havien desembutxacat ni la meitat. A més, hi ha un gran descontentament per part del PSOE amb la línia editorial del diari, i Cort els fa costat.

Cort creu, primer, que jo dirigesc malament el diari i, segon, que cal posar-se en la línia d'interessos del PSOE perquè aquest partit promoga nous accionistes, més capital. Tot ben senzill. Per a ell, semblava, no existien les enormes tensions generades per tenir uns lectors majoritàriament nacionalistes, un consell d'administració controlat per liberals conservadors i psoeistes, una etiqueta de diari «catalanista» que condicionava la cartera publicitària, la dificultat de delimitar a quins nous lectors volíem arribar, amb la consegüent fluctuació de la maqueta: de «païset» a diariet-16... Amb aquelles tensions tan tremendes, qualsevol primer director del *Diario de Valencia* s'hauria cremat però jo en vaig saltar massa prompte, massa prompte, al meu parer.

—¿Quin va ser el detonant de la teua eixida del diari?

—La decisió del consell d'administració de nomenar un gerent-director que no sols gestionàs l'empresa econòmicament sinó que decidís la línia ideològica del diari. Com no ho vaig acceptar, em presentaren la dimissió. Poc més de mig any, vaig durar-hi.

—¿Com valoren l'actuació global del consell d'administració del *Diario de Valencia*?

—Molt mal, fatal. Primer, ignoraven absolutament què era un mitjà de comunicació escrit. Segon, eren d'un provincianisme i d'una coentor a l'hora de buscar solucions humanes al diari que tombava de tos: sempre mirant a Madrid. Fins que fixaren un fracassat de *Diario 16*, on no el volien veure ni amb pintura, per fer de gerent salvadiaris. Aquell tio era un boig megalòman, els va entabanar a tots, van fer una ampliació de capital de seixanta fins a cent cinquanta milions, i el pet va ser molt més fort.

—¿Com és J. Gabriel Cort, l'editor del *Diario de Valencia*?

—¡Ah!... és un tipus que va a la seua, un egoisme amb potes. Però, al mateix temps, és un tipus temerari: només gent com aquesta pot embarcar-se en el trencacolls de traure un tercer diari a València. Cort és un ambició que volia, a través del periòdic, consolidar la seua personalitat i el seu triomf social. Per a ell, no hi havia qüestions ètiques, professionals, ni allò que se'n diu servici al país, o la necessitat democràtica de diversificar l'oferta informativa. Res. Un diari és una eina de prestigi, i, si a més va bé, és una gran font d'ingressos. Ara, li he de reconèixer una gran capacitat de risc, de jugar fort en l'envit.

—Tanta, que als pocs mesos del bac del *Diario de Valencia*, tornava a acceptar la proposta que li feia vostè de traure un nou diari, *Noticias al Dia*...

—Allò va ser una jugada molt arriscada però pensada. Hi havia un esquema inicial que permetia al diari viure un temps a baix cost, es calcula que administrant pesseta a pesseta podíem arribar fins al tancament de *Levante*. *Noticias*, que no valia un duro, que podia arribar a tenir un dèficit de cent milions de peles, podia passar a valer quatre o cinc-cents milions l'endemà de la desaparició del *Levante*. L'operació era clara. Evidentment, és una jugada de pòquer a seques. Anem de farol: no tenia diners però aguantem el tipus, si algú es retira, l'altre guanya la partida...

—I la guanyà el *Levante*...

—La guanyà Lerma, el *Levante* no jugava, estava codemnat a mort. Va ser Lerma qui, de la nit al matí, va decidir que la Caixa d'Estalvis Provincial de València li concedís un crèdit de cinc-cents milions a l'editor Moll perquè es fes càrrec del diari. L'honorable president, doncs, finançà un empresari privat, amb tot el capital social que tenia la Caixa, sense cap altra garantia que les mateixes accions del diari, i amb l'únic objectiu de dinamitar *Noticias*. Perquè la suposició que ell no sabia que el nostre diari podia desaparèixer en aquell cas em sembla que definiria un polític perillósíssim per inútil; per tant, no la consideraré. I tota aquella maniobra només era per tenir un diari cortès a al servici de la presidència, mentre el senyor Moll vulga, i per, de tant en tant, ficar-se amb el conseller Ciscar, o amb algú del seu *entourage*, francament, el capritx és un pèl massa faraònic. □

Maldonado, Jiménez de la Iglesia, Vicent Rodríguez, Perelló... i em vaig posar a buscar accionistes, a predicar pels pobles... més de la meitat dels 1.700 o 1.800 que en vam aconseguir, els vaig fer directament jo.

En acabant, comprovat que la capçalera *Crònica* estava registrada per l'amo de *Sábado Gráfico*, que ens va demanar una barbaritat pel nom, ens vam decidir per la capçalera *Diario de Valencia*, propietat de la família Lucia.

—Una de les acusacions fetes contra el *Diario de Valencia*, una volta ja afonat, és que va eixir massa precipitadament...

—No ho crec. *Diario de Valencia*, en aquells moments, no tenia més possibilitat d'atraure més capital. Allò era un accionariat de base popular, majoritàriament nacionalista, i de classe mitjana i professionals. El PCE se'n desentengué des del començament, encara que alguns militants sí que hi participaren. El PSOE tampoc no acollí el projecte amb excessiva sensibilitat, per bé que acabaren entrant i arribaren a tenir quatre membres en el consell d'administració. De burgesia, n'hi havia poquíssima i, de gent de duros, tampoc no h'hi hagué massa. A la millor, demorant-ne l'eixida, s'hagués produït un miracle, però seria això, un miracle. I nosaltres no volíem que aquell intent, com tants d'altres, quedés limitat a una reunió de despatx...

—I el disset de desembre de 1980 el primer número del *Diario de Valencia*